

Rynek Mleka III/2020

Spis treści

Pogłowie bydła

Skup mleka

Ceny skupu mleka

Produkcja artykułów mleczarskich

Ceny artykułów mleczarskich

Aktualności

Pogłowie bydła

Populacja bydła w grudniu 2019 roku wynosiła 6 260,9 tys. sztuk i była o 1,3% tj. o 77,5 tys. szt. wyższa niż przed rokiem, ale o 1,5% niższa niż w czerwcu 2019 r. (o 97,2 tys. sztuk).

Pogłowie cieląt do 1 roku wzrosło o 2,4% w porównaniu z grudniem 2018 r., a w porównaniu do czerwca 2019 r. spadło o 1,1% wynosząc 1 750,9 tys. sztuk.

Liczba młodego bydła w wieku 1-2 lata zwiększyła się o 1,4% w porównaniu ze stanem w roku ubiegłym, a w porównaniu z czerwcem 2019 r. populacja została ograniczona o 0,7% i osiągnęła poziom 1 755,2 tys. sztuk.

Pogłowie krów spadło o 0,6% w porównaniu z grudniem 2018 r., również w porównaniu z czerwcem 2019 roku odnotowano spadek o 2,3%, osiągając tym samym poziom 2 403,7 tys. sztuk.

W strukturze stada bydła ogółem udział poszczególnych grup wiekowo-użytkowych w grudniu 2019 r. wynosił: cielęta w wieku poniżej 1 roku (28%), młode bydło hodowlane i rzeźne w wieku 1-2 lat (28%), krowy (38,4%), pozostałe bydło dorosłe hodowlane i rzeźne w wieku 2 lat i więcej (5,6%).

Pogłowie krów mlecznych w grudniu 2019 roku wynosiło 2 164,5 tys. sztuk, wobec 2 221 tys. sztuk w czerwcu 2019 r.

Polska	2 164 459
Dolnośląskie	24 806
Kujawsko-pomorskie	140 396
Lubelskie	122 999
Lubuskie	12 692
Łódzkie	181 070
Małopolskie	71 700
Mazowieckie	501 531
Opolskie	37 615
Podkarpackie	34 583
Podlaskie	429 023
Pomorskie	57 416
Śląskie	43 690
Świętokrzyskie	47 129
Warmińsko-mazurskie	167 818
Wielkopolskie	270 058
Zachodniopomorskie	21 935

Pogłowie krów mlecznych
w województwach XII 2019 (tys. szt.);

Źródło: GUS

Wyszczególnienie	XII 2019 w tys. szt.	XII 2018 =100	VI 2019 =100
Bydło	6 260,9	101,3	98,5
Cielęta w wieku poniżej 1 roku	1 750,9	102,4	98,9
Młode bydło w wieku 1–2 lat	1 755,2	101,4	99,3
Bydło w wieku 2 lat i więcej	2 754,8	100,5	97,7
w tym krowy	2 403,7	99,4	97,7

Pogłowie bydła w grudniu 2019 r.; Źródło: GUS

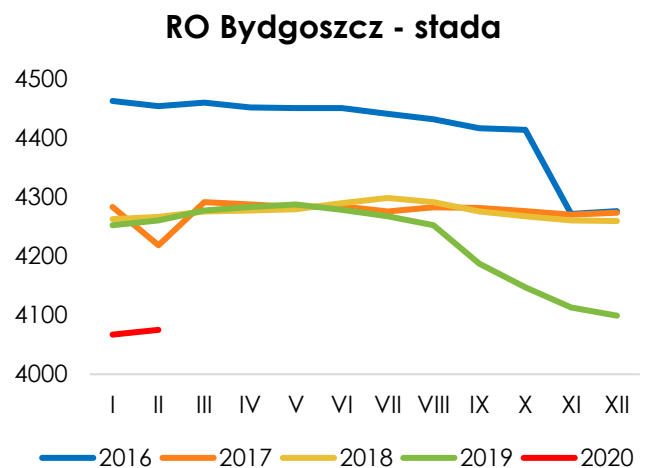
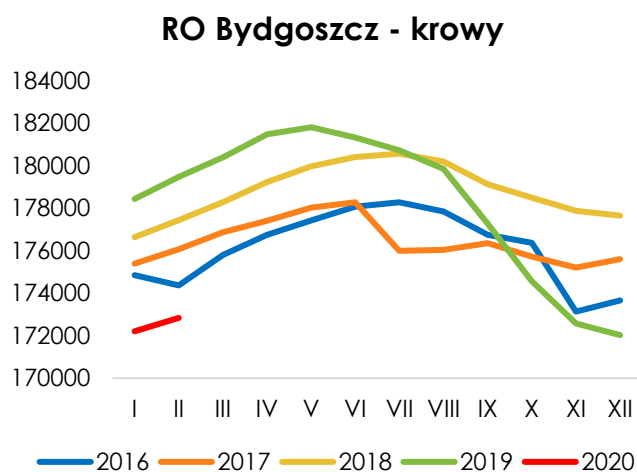
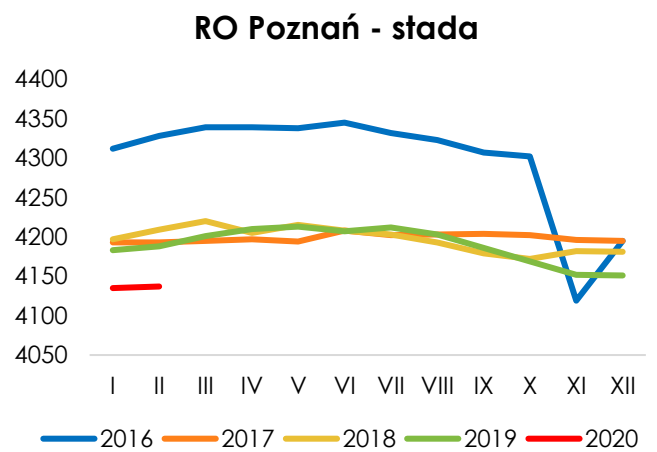
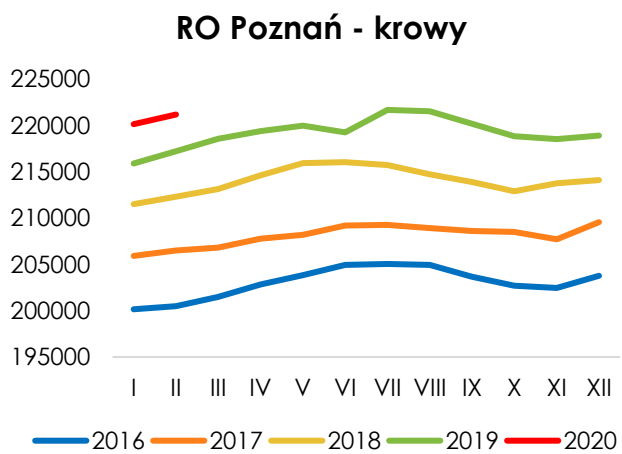
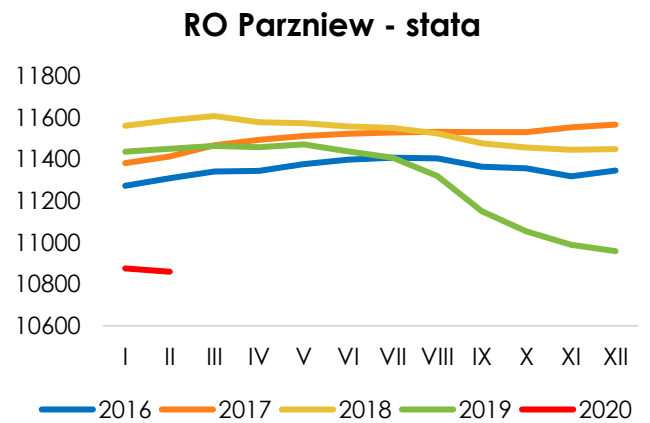
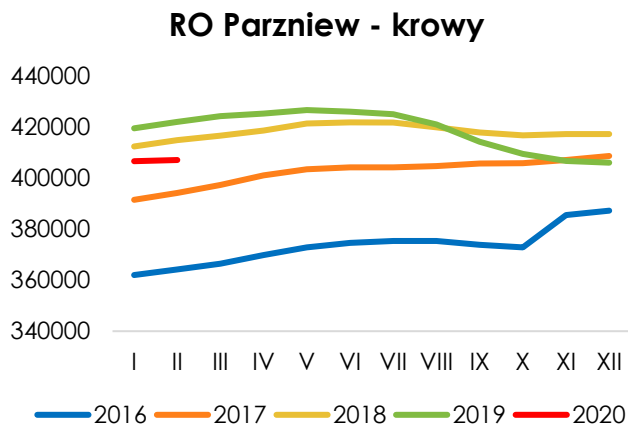
Rok		Krowy ogółem	Krowy pozostałe	Krowy mleczne
2010	VI	2656	118	2538
	XII	2636	107	2529
2011	VI	2626	153	2473
	XII	2568	122	2446
2012	VI	2578	137	2441
	XII	2469	123	2346
2013	VI	2531	170	2361
	XII	2442	143	2299
2014	VI	2479	169	2310
	XII	2403	155	2248
2015	VI	2445	166	2279
	XII	2303	169	2134
2016	VI	2332	186	2146
	XII	2304	174	2130
2017	VI	2374	220	2154
	XII	2341	188	2153
2018	VI	2429	196	2233
	XII	2417	203	2214
2019	VI	2461	240	2221
	XII	2403	239	2164

Pogłowie krów w Polsce w tys. sztuk: Dane GUS, IERiGŻ-PIB

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	Wskaźniki dynamiki			
				2016	2017	2018	
				Rok poprzedni = 100		2016 = 100	
UE-15	18 363,7	18 188,7	17 799,5	99,9	99,0	97,9	96,9
UE-13	5 161,1	5 122,1	5 109,4	98,9	99,2	99,8	99,0
w tym Polska	2 129,9	2 152,9	2 214,1	99,8	101,1	102,8	104,0
UE-28	23 524,8	23 310,8	22 908,9	99,7	99,1	98,3	97,4

Pogłowie krów mlecznych w Unii Europejskiej tys. sztuk (XII); Źródło: Dane GUS, IERiGŻ-PIB

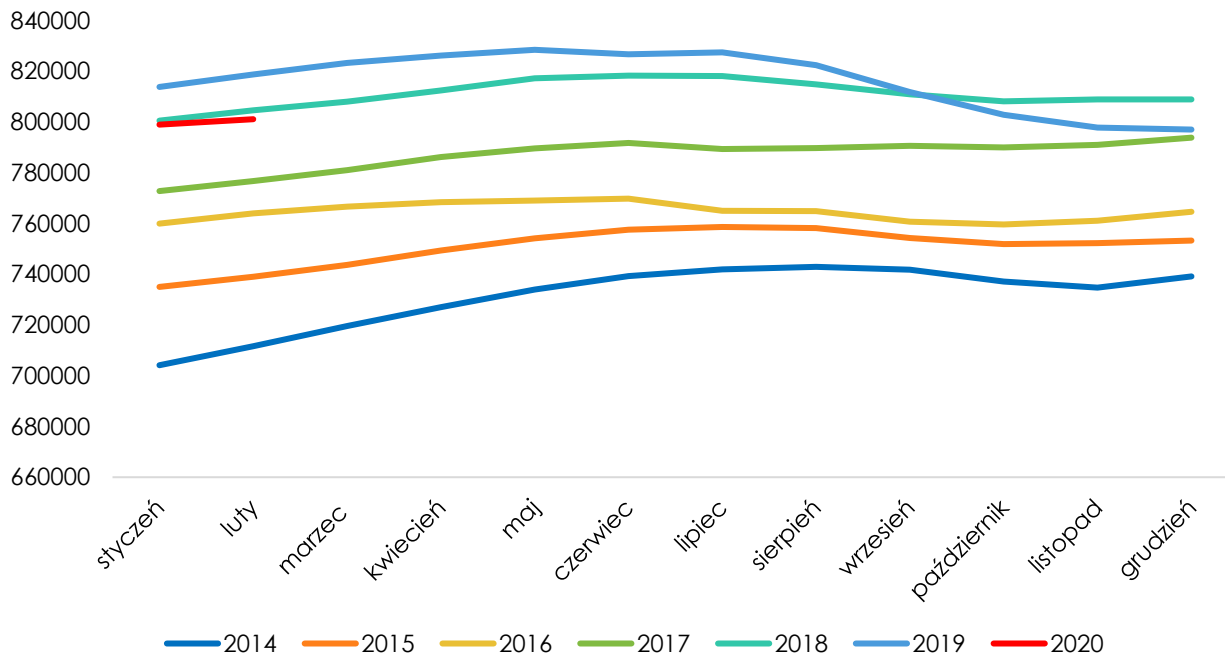
Ocena użytkowości 2016-2020

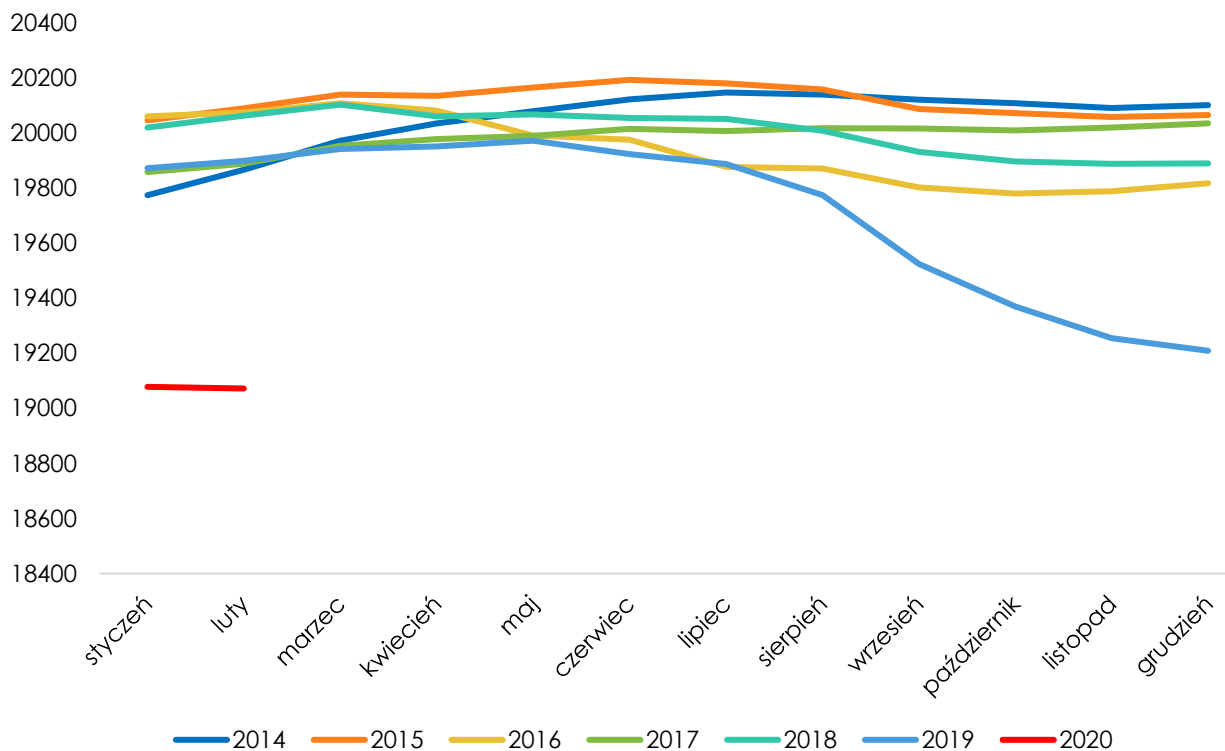
Źródło: Dane PFHBiPM

Ocena użytkowości 2014 – 2020

Krowy

Stada

Źródło: Dane PFHBiPM

Skup mleka

Skup mleka w lutym
wyniósł **971,2 mln l** (GUS)

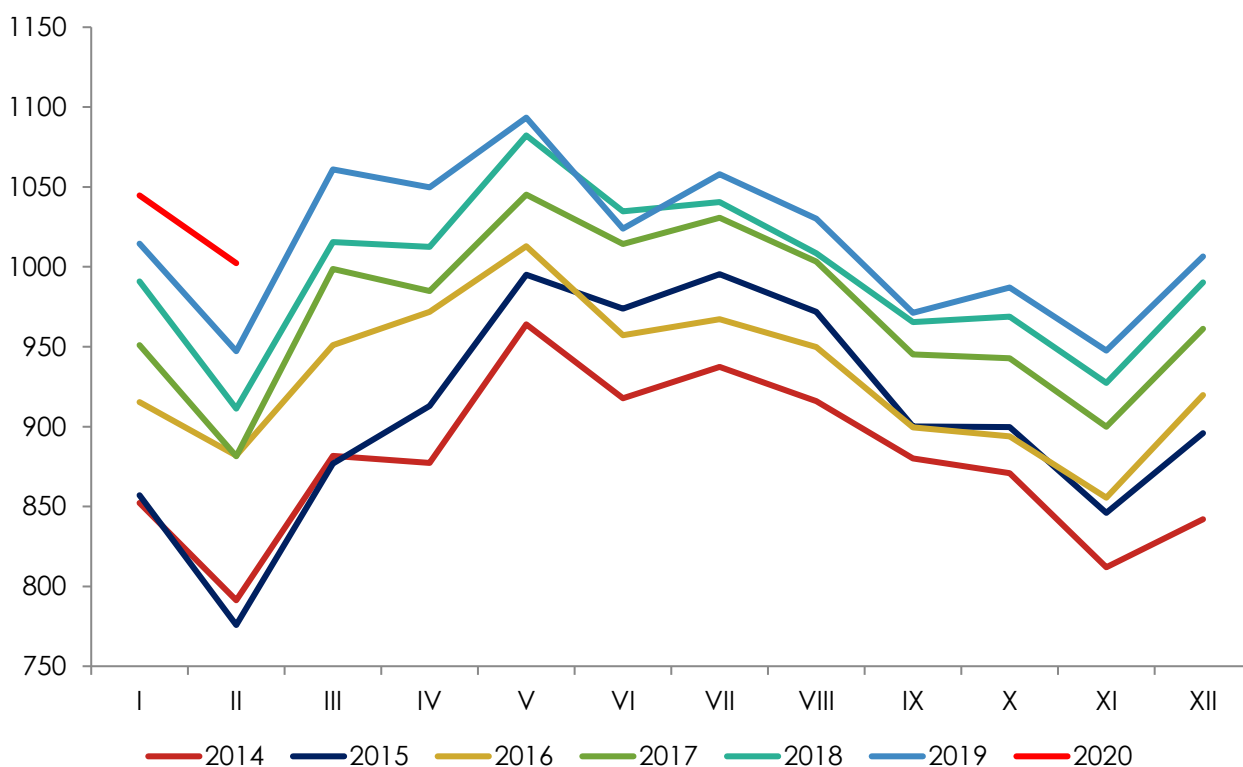
W okresie od stycznia do
lutego 2020 roku skupiono
1 983,5 mln l, tj. o 4,3% więcej
niż w analogicznym okresie 2019 r.

W porównaniu
ze styczniem 2020 r.

4,1%

W porównaniu
z lutym 2019 r.

5,8%

Skup mleka w Polsce w latach 2014–2020 (mln kg)

województwo	wg siedziby jednostki skupującej	wg siedziby producenta	różnica w ilościach skupionego mleka	różnica [%]
Polska	1 983 473	1 983 473	x	x
dolnośląskie	8 495	28 085	-19 590	-69,8%
kujawsko-pomorskie	78 762	139 338	-60 576	-43,5%
lubelskie	123 196	98 854	24 342	24,6%
lubuskie	36 747	14 999	21 748	145%
łódzkie	122 994	142 638	-19 644	-13,8%
małopolskie	23 839	21 513	2 326	10,8%
mazowieckie	385 124	428 120	-42 996	-10,0%
opolskie	36 856	46 509	-9 653	-20,8%
podkarpackie	10 762	15 116	-4 354	-28,8%
podlaskie	716 819	438 347	278 472	63,5%
pomorskie	22 854	54 139	-31 285	-57,8%
śląskie	33 711	42 525	-8 814	-20,7%
świętokrzyskie	55 560	29 492	26 068	88,4%
warmińsko-mazurskie	51 659	141 108	-89 449	-63,4%
wielkopolskie	268 499	321 878	-53 379	-16,6%
zachodniopomorskie	7 596	20 812	-13 216	-63,5%

Zestawienie ilości skupionego mleka w okresie styczeń – luty 2020 r. w tys. litrów;

Źródło: GUS

W okresie styczeń - luty 2020 roku najwięcej mleka ubyło z województw: warmińsko-mazurskiego (89,4 mln l), kujawsko – pomorskiego (60,6 mln l), wielkopolskiego (53,4 mln l) oraz mazowieckiego (43 mln l). Z innych województw mleko trafiło głównie do województwa podlaskiego (278,5 mln l).

Skup mleka w Unii Europejskiej

W styczniu 2020 roku do mleczarni w UE – 27 trafiło 11 825,2 mln l mleka.

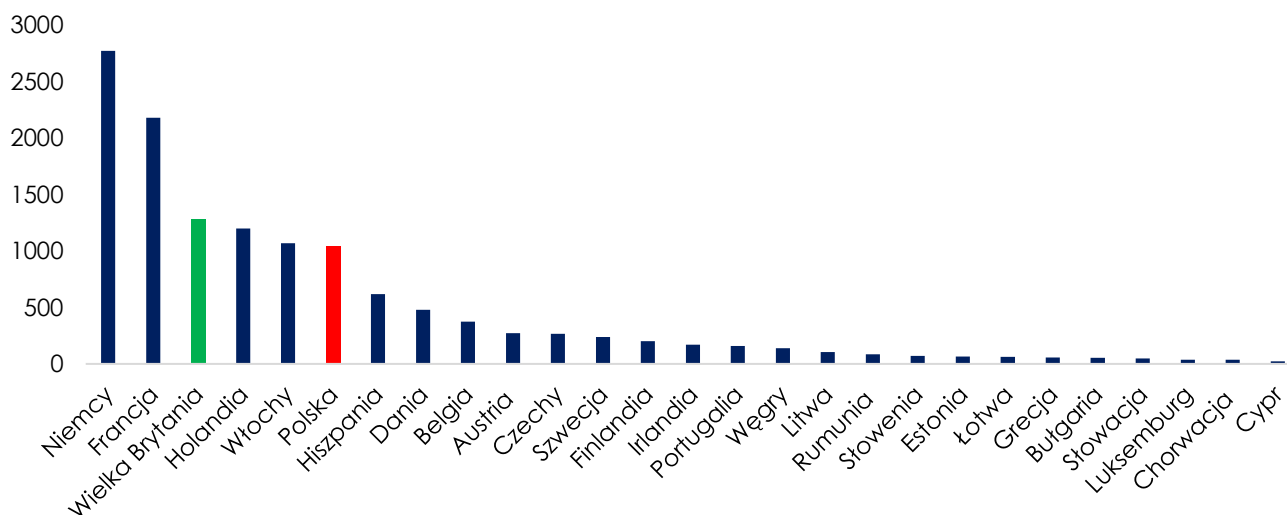
1,7% niż rok wcześniej

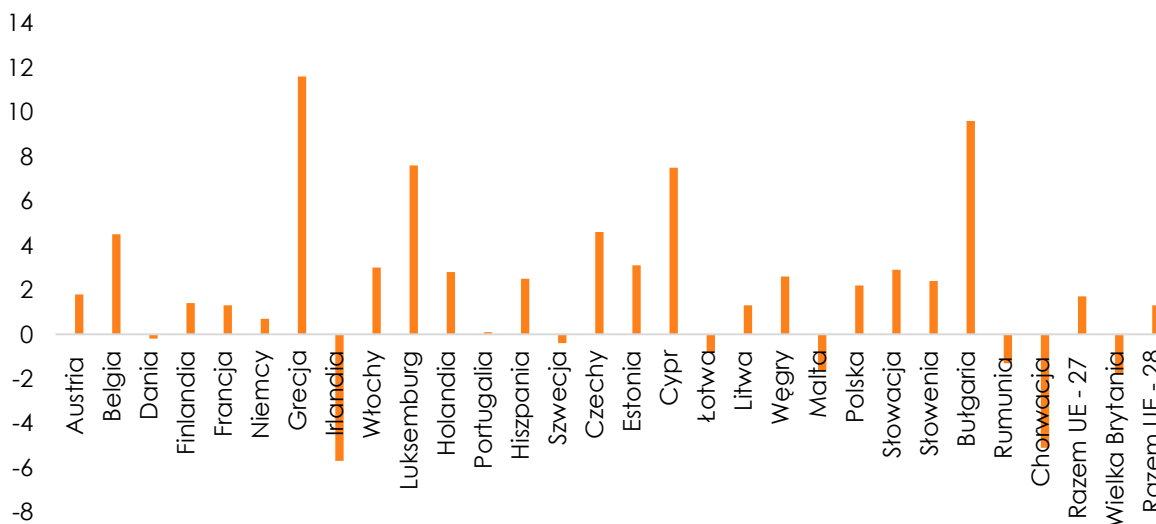
2,6% niż przed miesiącem

Skup w UE-27 i Wielkiej Brytanii wyniósł 13 104,8 mln l i był o 1,3% większy niż przed rokiem.

Pięciu największych producentów (Niemcy, Francja, Holandia, Włochy, Polska) skupiło w analizowanym miesiącu łącznie 8 265,8 mln l mleka tj. o 1,7% więcej niż w 2019 roku, stanowi to 69,9% całego mleka skupionego w UE – 27.

Zmiana r/r

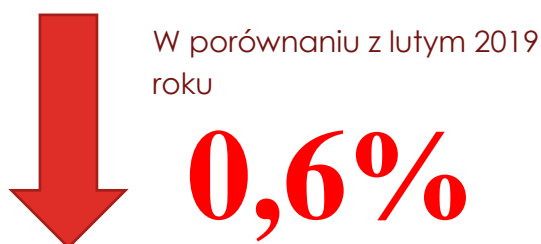
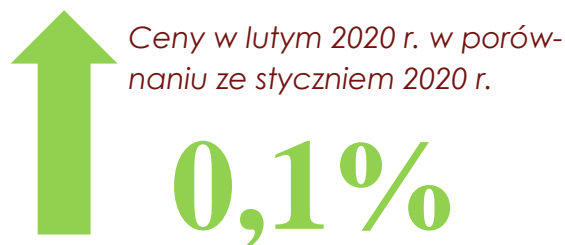

Ceny mleka w skupie

W II połowie 2019 roku utrzymywał się trend wzrostowy ceny mleka, niestety został on zahamowany w pierwszym miesiącu bieżącego roku. W lutym jednak cen odnotowała niewielki wzrost.

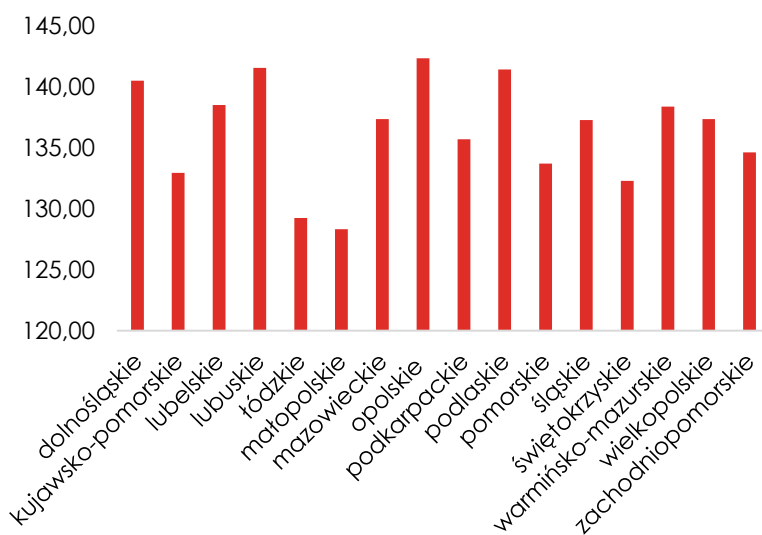
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w lutym 2020 r. średnia cena mleka w skupie wynosiła 137,38 zł/hl i była o 0,1% wyższa niż w styczniu 2020 r., ale o 0,6% niższa niż w lutym 2019 roku.

W okresie dwóch pierwszych miesięcy bieżącego roku średnia cena mleka wynosiła 137,28 zł/hl i była o 1,6% niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

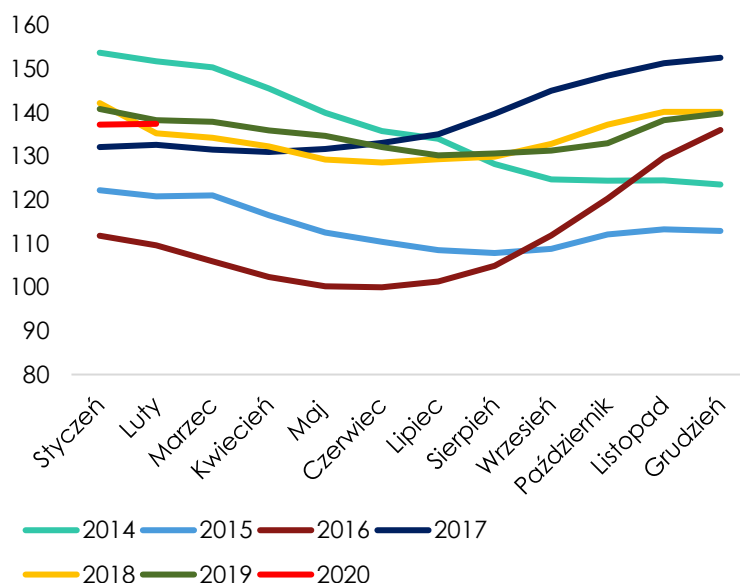

Zróźnicowanie cen netto skupu mleka jest bardzo wyraźne w województwach.

W lutym 2020 roku najniższą cenę otrzymywali producenci z województw: małopolskiego – 128,33 zł/hl, łódzkiego – 129,24 zł/hl, świętokrzyskiego – 132,29 zł/hl. Natomiast najwyższa cena mleka była wypłacona w województwach: opolskim – 142,37 zł/hl, lubuskim – 141,58 zł/hl oraz podlaskim – 141,44 zł/hl.

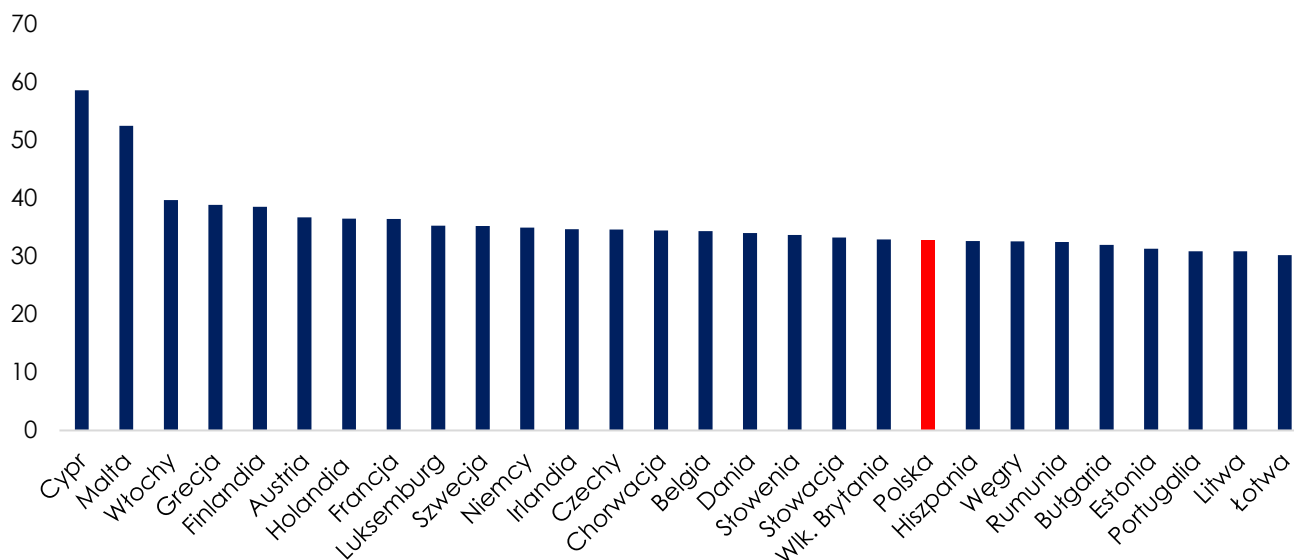

Ceny w Polsce w latach 2014–2020 zł/hl

Cena skupu mleka w Unii Europejskiej - 27

Średnia cena mleka w styczniu 2020 r.

35,34 0,7% mniej niż przed miesiącem

EUR/100 kg 0,2% więcej niż w grudniu 2019 roku

Firma	Kraj	VI 19	VII 19	VIII 19	IX 19	X 19	XI 19	XII 19	I 20
Belgomilk (Milco-bel)	Belgia	31,72	31,72	31,72	32,22	32,22	32,22	33,72	33,72
Alois Muller	Niemcy	32,47	31,87	31,48	31,48	31,48	31,48	31,48	31,48
DMK	Niemcy	31,26	31,26	31,26	31,26	31,26	31,26	32,25	32,68
Arla Foods Denmark	Dania	32,62	32,56	32,58	32,57	32,48	32,48	32,47	32,46
Valio	Finlandia	34,91	35,88	35,88	35,88	35,88	35,88	35,88	35,88
Savencia	Francja	34,94	35,91	35,91	35,88	35,28	35,09	35,09	35,09
Danone	Francja	35,34	37,59	37,45	37,45	34,64	34,17	33,18	33,96
Lactalis	Francja	34,7	34,89	34,89	34,7	34,99	34,99	35,61	35,42
Sodiaal	Francja	34,83	35,7	37,16	36,67	36,19	34,02	34,22	34,78
Dairy Crest Davidstow	W. Brytania	29,91	32,06	31,5	34	35,16	35,89	35,75	33,95
Dairygold	Irlandia	30,8	29,8	28,81	29,3	29,3	30,3	31,31	31,8
Glanbia	Irlandia	30,68	29,68	28,69	29,15	29,15	32,09	31,14	32,52
Kerry	Irlandia	31,91	30	30	30	30	31,01	32,01	32,01
Granarolo	Włochy	38,84	38,84	39,33	39,33	41,27	41,27	41,27	39,33
Friesland - Campina	Holandia	35,24	34,51	34,51	34,51	34,27	35	35,88	34,63
ŚREDNIA		33,29	33,43	33,36	33,56	33,51	33,73	33,99	33,89
Fonterra	NZ	28,75	29,31	28,44	29,36	29,17	31,69	33,8	33,91
USA	US	36,49	39,49	39,9	41,74	42,39	46,12	43,41	38,39

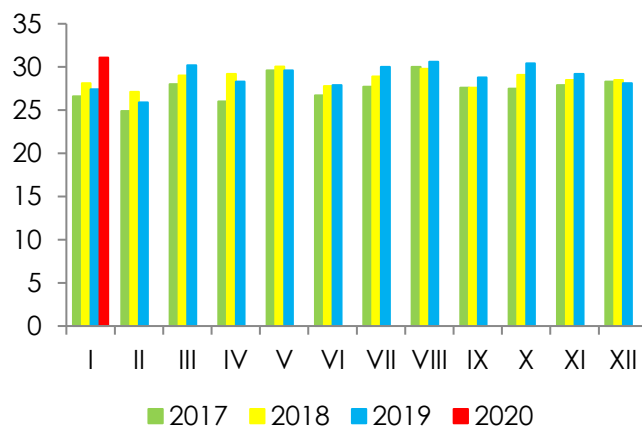
Produkcja artykułów mleczarskich

W styczniu 2020 roku wyprodukowano 267,4 mln l mleka spożywczego i było to o 0,4% mniej niż w tym samym miesiącu 2019 roku.

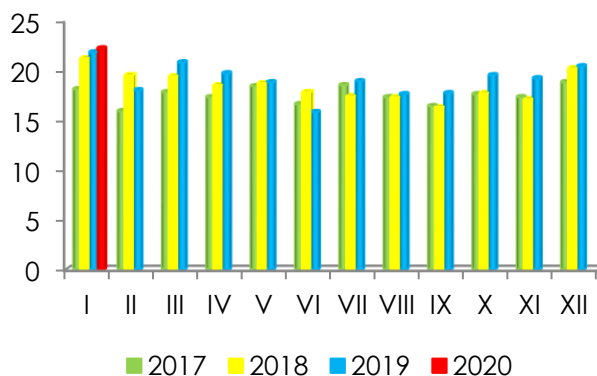
W pierwszym miesiącu bieżącego roku wyprodukowano 31,1 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających i było to o 13,5% więcej niż w roku 2019.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego produkcja masła w styczniu 2020 roku osiągnęła poziom 22,2 tys. ton, tj. o 1,8% więcej niż w 2019 roku.

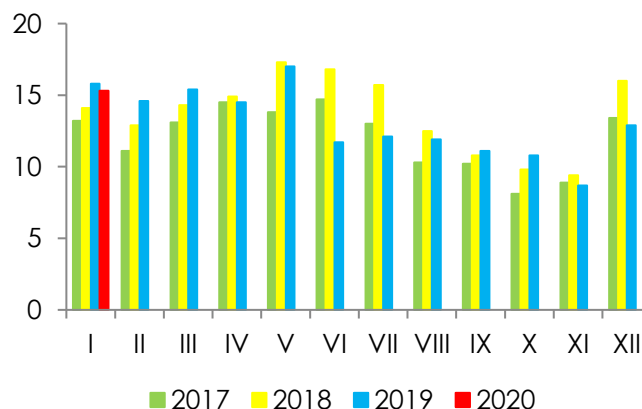
W pierwszym miesiącu bieżącego roku 2020 r. zmniejszono produkcję odtłuszczonego mleka w proszku o 3,2% w porównaniu z rokiem 2019 r tj. do 15,3 tys. ton. Natomiast produkcja pełnego mleka w proszku wzrosła w porównaniu z rokiem 2019 o 7,4% i ukształtowała się na poziomie 2,9 tys. ton.

Sery podpuszczkowe

Masło

Odtłuszczone mleko w proszku

Produkcja w styczniu 2020 r.

Sery podpuszczkowe

31,1 tys. t

○ 10,7% więcej niż przed miesiącem oraz o 13,5% więcej niż w analogicznym miesiącu 2019 roku

Mleko płynne

267,4 mln l

○ 4,5% mniej niż miesiąc wcześniej oraz o 0,4% mniej niż w styczniu 2019 roku

Sery twarogowe

41,3 tys. t

○ 8,1% więcej niż w grudniu 2019 r. oraz o 3,5% więcej niż w styczniu 2019 roku

Odtłuszczone mleko w proszku

15,3 tys. t

○ 18,6% więcej niż przed miesiącem, ale o 3,2% mniej niż w analogicznym miesiącu 2019 roku

Śmietana

15,6 mln l

○ 8,8% mniej niż przed miesiącem, ale o 9,1% więcej niż w tym samym miesiącu 2019 roku

Pełne mleko w proszku

2,9 tys. t

○ 7,4% więcej niż w analogicznym miesiącu 2019 roku.

Masło

22,2 tys. t

○ 8,8% więcej niż w grudniu 2019 r. oraz o 1,8% więcej niż w styczniu 2019 roku

Jogurtu

30,8 mln l

○ 35,1% więcej niż przed miesiącem oraz o 2,7% więcej niż w analogicznym miesiącu 2019 roku

Serwatka

138,3 tys. t

○ 8,7% więcej w porównaniu z analogicznym miesiącem 2019 roku

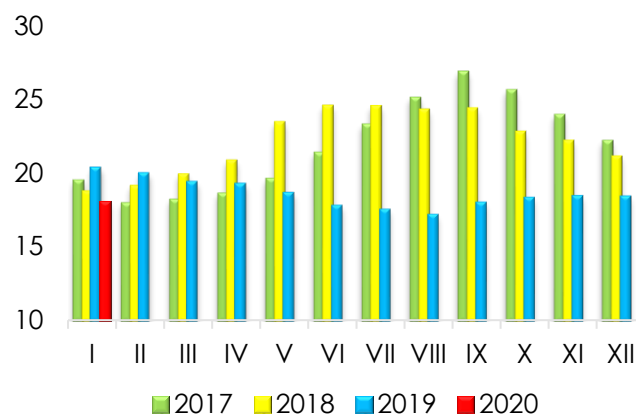
Ceny artykułów mleczarskich

W styczniu 2020 r. cena masła w blokach ukształtowała się na poziomie 17,98 zł/kg i była o 1,9% niższa niż w grudniu 2019 roku oraz o 11,3% niższa niż w analogicznym miesiącu 2019 roku.

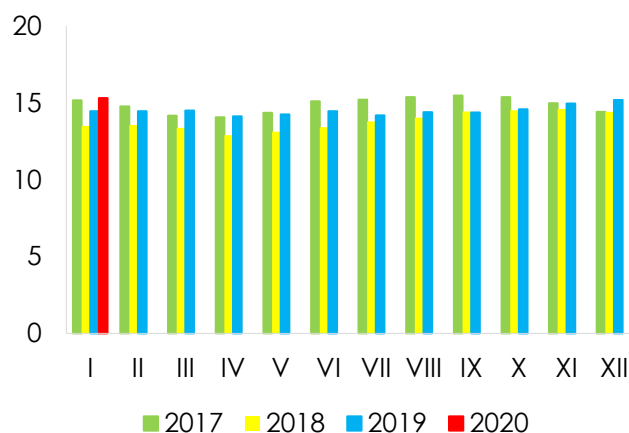
Za ser Gouda w pierwszym miesiącu 2020 r. przetwórcy otrzymywali 15,29 zł/kg tj. o 0,7% więcej niż miesiąc wcześniej oraz o 5,8% więcej niż w styczniu 2019 roku.

Cena odtłuszczonego mleka w proszku w styczniu 2020 r. ukształtowała się na poziomie 11,06 zł/kg tj. o 6,2% więcej niż w poprzednim miesiącu oraz o 46,7% więcej niż w 2019 roku.

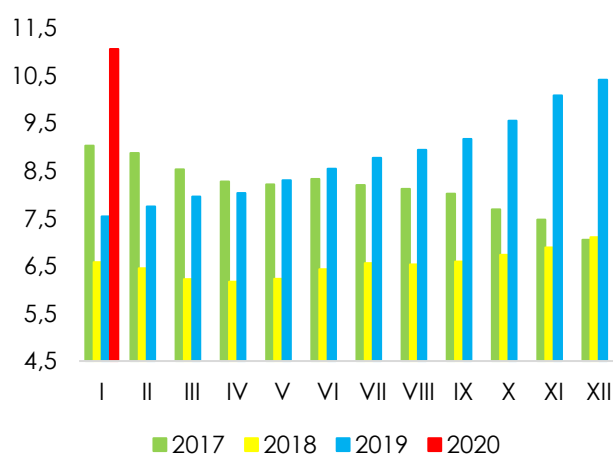
Masło

Ser Gouda

OMP

Tygodniowe notowania cen produktów mleczarskich

24.02 – 01.03.2020

	[zł/kg]	różnica względem wcześniejszego:		
		roku [%]	mie- siąca [%]	tygo- dnia [%]
Masło w blokach	14,81	-14,7	-1,4	-0,6
Masło konfek- cjonowane	16,45	-13,5	-2,6	-2,8
OMP	10,92	47,1	-0,4	0,2
PMP	12,69	8,5	0,2	-0,3
Ser Edamski	14,00	8,0	-0,9	-0,5
Ser Gouda	14,40	11,0	-0,9	0,8

02 – 08.03.2020

	[zł/kg]	różnica względem wcześniejszego:		
		roku [%]	mie- siąca [%]	tygo- dnia [%]
Masło w blokach	14,42	-18,6	-3,3	-2,7
Masło konfek- cjonowane	16,58	-12,9	-2,8	0,8
OMP	11,17	45,6	1,4	2,3
PMP	12,75	9,2	0,1	0,4
Ser Edamski	13,67	4,1	-2,6	-2,4
Ser Gouda	14,05	7,0	-4,0	-2,4

09 – 15.03.2020

	[zł/kg]	różnica względem wcześniejszego:		
		roku [%]	mie- siąca [%]	tygo- dnia [%]
Masło w blokach	14,45	-20,2	-3,4	0,2
Masło konfek- cjonowane	16,46	-11,7	-4,0	-0,7
OMP	10,80	39,4	-1,1	-3,3
PMP	12,64	7,1	-1,1	-0,9
Ser Edamski	13,77	6,6	-0,9	0,7
Ser Gouda	13,73	3,5	-5,0	-2,3

16 – 22.03.2020

	[zł/kg]	różnica względem wcześniejszego:		
		roku [%]	mie- siąca [%]	tygo- dnia [%]
Masło w blokach	14,68	-16,8	-1,5	1,6
Masło konfek- cjonowane	16,73	-9,1	-1,2	1,6
OMP	10,52	35,9	-3,4	-2,6
PMP	12,63	8,6	-0,8	-0,1
Ser Edamski	14,13	9,0	0,4	2,6
Ser Gouda	14,10	6,9	-1,3	2,7

Ceny artykułów mleczarskich na rynkach zagranicznych

Masło

W drugim tygodniu marca 2020 roku w Oceanii cena ukształtowała się na poziomie 4 213 USD/t i była o 3% wyższa niż w poprzednim notowaniu, 1% niższa niż przed miesiącem, o 10% niższa niż przed rokiem. W portach Europy Zachodniej cena masła wynosiła 3 938 USD/t, o 2% więcej niż w poprzednim notowaniu, 2% mniej niż miesiąc wcześniej, o 17% mniej niż w analogicznym miesiącu 2019 r. Na GDT w dniu 17 marca cena masła wynosiła 4 144 USD/t, o 0,3% więcej niż w poprzednim notowaniu, 1% więcej niż przez miesiącem, o 19% taniej niż w 2019 roku.

Odłuszczone mleko w proszku

W Europie Zachodniej cena OMP wynosiła 2 763 USD/t i była o 0,5% niższa niż dwa tygodnie wcześniej, o 5% mniej niż przed miesiącem, o 24% wyższa niż w 2019 roku. W Oceanii cena OMP wynosiła 2 788 USD/t, tj. o 8% mniej niż w poprzednim notowaniu oraz o 7% mniej niż miesiąc wcześniej, o 4% więcej niż w 2019 r. Na GDT w dniu 17 marca cena OMP wynosiła 2 527 USD/t, tj. o 8% mniej niż w poprzednim notowaniu, 11% mniej niż przed miesiącem, 5% drożej niż w 2019 roku.

Pełne mleko w proszku

W połowie marca w Oceanii cena PMP

wynosiła 2 950 USD/t, o 1% taniej niż dwa tygodnie wcześniej, 3% taniej niż przed miesiącem, 8% mniej niż w 2019 roku. W Europie Zachodniej pełne mleko w proszku kosztowało 3 338 USD/t, tj. o 1% drożej niż w poprzednim notowaniu, 1,5% mniej niż przed miesiącem, o 2% wyższa niż w analogicznym miesiącu 2019 roku. Na GDT cena wynosiła 2 797 USD/t i była o 5% niższa niż dwa tygodnie wcześniej, 6% niższa niż w lutym, 16% niższa niż w marcu 2019 r,

Ser Cheddar

W Oceanii w połowie marca cena sera Cheddar wynosiła 4 275 USD/t, o 6% mniej niż w poprzednim notowaniu, 1% mniej niż przed miesiącem, o 8% więcej niż w 2019 roku. Na aukcji Global Dairy Trade cena sera Cheddar wynosiła 4 398 USD/t i była o 3% wyższa niż w poprzednim notowaniu, 3% niższa niż w lutym 2020 r., o 9% wyższa niż w analogicznym miesiącu 2019 roku.

Aktualności

Komisja Europejska podaje nowe wytyczne dotyczące swobodnego przemieszczania się pracowników

W dniu 30 marca Komisja wydała nowe praktyczne zalecenia, których celem jest zapewnienie, aby pracownicy mobilni w obrębie UE – zwłaszcza zatrudnieni w zawodach o krytycznym znaczeniu dla walki z pandemią koronawirusa – mogli dotrzeć do swojego miejsca pracy. Chodzi tu między innymi o osoby zatrudnione w sektorze opieki zdrowotnej i w sektorze spożywczym oraz w innych istotnych obszarach usług podstawowych, takich jak opieka nad dziećmi lub opieka nad osobami starszymi, a także o personel o krytycznym znaczeniu dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej. Wytyczne te, podobnie jak wskazówki dotyczące wprowadzenia w życie tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE, które również zostały wydane w dniu dzisiejszym, są odpowiedzią na wezwanie przywódców UE z 26 marca. Ich celem jest zareagowanie na praktyczne problemy obywateli i przedsiębiorstw, których dotknęły środki podjęte w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa oraz na obawy organów krajowych wdrażających wspomniane środki.

Wprowadzanie przez państwa członkowskie kontroli na granicach wewnętrznych w walce z rozprzestrzenianiem się koronawirusa jest wprawdzie zrozumiałe, jednak pracownicy o krytycznym znaczeniu muszą mieć możliwość docierania do miejsca pracy bez zbędnej zwłoki.

Nicolas Schmit, komisarz do spraw miejsc

pracy i praw socjalnych, powiedział: Tysiące kobiet i mężczyzn, którzy ciężko pracują, aby zadbać o nasze bezpieczeństwo i zdrowie, i aby zapewnić nam żywność, muszą przekraczać granice UE w drodze do pracy. Naszym wspólnym obowiązkiem jest dopilnowanie, aby nie utrudniać im przemieszczania się, przy jednoczesnym zachowaniu wszelkich środków ostrożności ograniczających rozprzestrzenianie się pandemii.

W opublikowanych dzisiaj wytycznych określono kategorie pracowników, którzy wykonują zawody o kluczowym znaczeniu i dla których swobodne przemieszczanie w obrębie UE uważa się za niezbędne. Wykaz zawarty w tych wytycznych nie jest wyczerpujący. Wśród podanych przykładów znajduje się średni personel ochrony zdrowia, pracownicy opieki nad dziećmi i osobami starszymi, naukowcy w przemyśle związanym ze zdrowiem, osoby niezbędne do instalacji urządzeń medycznych o krytycznym znaczeniu, strażacy i policjanci, pracownicy transportu, a także osoby zatrudnione w sektorze spożywczym. Komisja wzywa państwa członkowskie do ustanowienia konkretnych, nieobciążających i szybkich procedur w celu zapewnienia płynnego przejścia takim pracownikom przygranicznym, w tym zadbania o proporcjonalne wyrywkowe kontrole sanitarne.

W wytycznych wymieniono te konkretne kategorie pracowników, a także wyjaśniono, iż państwa członkowskie powinny zezwolić na dalsze przekraczanie granic przez pracowników przygranicznych, o ile praca w danym sektorze jest w przyjmującym państwie członkowskim nadal dozwolona. Państwa członkowskie powinny

w ten sam sposób traktować pracowników transgranicznych i pracowników krajowych.

Jeżeli chodzi o pracowników sezonowych, zwłaszcza w sektorze rolnictwa, państwa członkowskie są proszone o wymianę informacji o swoich potrzebach na poziomie technicznym oraz o wprowadzenie specjalnych procedur zapewniających sprawny przepływ takich pracowników. Pozwoli to na odpowiednie zareagowanie na niedobory siły roboczej spowodowane kryzysem. W pewnych okolicznościach pracownicy sezonowi w rolnictwie pełnią funkcje o krytycznym znaczeniu dla zbiorów, sadzenia i pielęgnacji roślin. W takiej sytuacji państwa członkowskie powinny traktować tych pracowników jako pracowników o znaczeniu krytycznym oraz poinformować pracodawców o konieczności zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Prezentowane wytyczne są uzupełnieniem przyjętych niedawno wytycznych dotyczących środków zarządzania granicami w celu ochrony zdrowia i zapewnienia dostępności towarów i usług podstawowych oraz wskazówek dotyczących wprowadzenia w życie tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE, które również przedstawiono w dniu dzisiejszym. Komisja będzie nadal współpracować z państwami członkowskimi w celu określenia najlepszych praktyk, które pozwolą pracownikom bez zbędnych przeszkód wykonywać swoje funkcje o kluczowym znaczeniu; praktyki te będzie można rozszerzać na wszystkie państwa członkowskie.

Komisja chce wspierać sektor rolno-spożywczy w UE w czasie epidemii

Po wybuchu koronawirusa sektor rolno-spożywczy Unii Europejskiej wykazuje się względną odpornością i nadal zapewnia Europejczykom bezpieczną żywność wysokiej jakości. Niemniej jednak rolnicy i producenci stoją w obliczu trudności i rosnącej presji. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i skutecznego łańcucha dostaw żywności na całym kontynencie pozostaje jednym z priorytetów Komisji.

Komisja ściśle monitoruje wszystkie rynki rolne i handel produktami spożywczymi, a obserwatoria rynku UE są regularnie aktualizowane. Podczas spotkania wideokonferencyjnego w dniu 25 marca komisarz ds. Rolnictwa Janusz Wojciechowski przedstawił ministrom rolnictwa UE ogólny zarys sytuacji.

Komisarz Wojciechowski powiedział: „Stoimy w obliczu bezprecedensowego kryzysu i jestem coraz bardziej wdzięczny naszym rolnikom i producentom za ich ciągłą ciężką pracę, pomimo rosnących trudności i presji. Te trudne czasy pokazały odporność naszego łańcucha dostaw żywności. Dzisiejsze spotkanie pozwoliło nam na przegląd obecnej, szybko zmieniającej się sytuacji. Słuchałem uważnie i dobrze zapoznałem się ze wszystkimi sugestiami i prośbami, które Komisja przeanalizuje i na które odpowie. Będę nadal śledził sytuację w ścisłym kontakcie z państwami członkowskimi. W razie potrzeby jesteśmy gotowi podjąć dalsze działania.”

Od początku kryzysu Komisja przyjęła następujące środki w celu wsparcia sektora rolno-spożywczego:

- **Przedłużenie terminu składania wniosków o płatność w ramach WPR:** Nowy termin składania wniosków upływa 15 czerwca 2020 r. Zamiast 15 maja, co zapewni rolnikom większą elastyczność w wypełnianiu wniosków w tych trudnych i niespotykanych czasach. O przedłużeniu poinformowano już we Włoszech, a Komisja pracuje nad krokami prawnymi w celu wdrożenia go we wszystkich państwach członkowskich.
- **Zwiększona pomoc państwa:** w ramach nowo przyjętych tymczasowych ram prawnych dotyczących pomocy państwa rolnicy mogą teraz korzystać z maksymalnej pomocy w wysokości 100 000 EUR na gospodarstwo, a przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem żywności i marketingiem mogą skorzystać z maksymalnej kwoty 800 000 EUR. Kwotę tę można uzupełnić pomocą de minimis, rodzajem wsparcia krajowego specyficznego dla sektora rolnego, które można przyznać bez uprzedniej zgody Komisji. Ostatnio pułap tej pomocy został zwiększony do 20 000 EUR (i do 25 000 EUR w szczególnych przypadkach). Oznacza to, że całkowite wsparcie krajowe, które można przyznać na gospodarstwo, wynosi 120 000 EUR (lub 125 000 EUR) w tymczasowych ramach.
- **Ciągły przepływ produktów spożywczych w UE:** Komisja ściśle współpracuje z państwami członkowskimi, aby zapewnić funkcjonowanie jednolitego rynku towarów, tworząc „zielone ścieżki”. Te

zielone pasy, w oparciu o wyznaczone kluczowe przejścia graniczne, będą miały odprawy graniczne nieprzekraczające 15 minut. Przejście jest teraz przyznawane dla wszystkich towarów, w tym produktów rolno-spożywczych.

Zielone korytarze dla zapewnienia stałego przepływu towarów w Unii Europejskiej

W dniu 23 marca Komisja przedstawiła nowe praktyczne rozwiązania mające na celu wdrażanie wytycznych dotyczących środków zarządzania granicami, aby utrzymać stały przewóz towarów w całej UE podczas obecnej pandemii. Państwa członkowskie zostały poproszone o niezwłoczne oznaczenie wszystkich właściwych wewnętrznych przejść granicznych w ramach transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) jako przejść granicznych dla „zielonych korytarzy”, aby zapewnić nieprzerwane funkcjonowanie ogólnounijnych łańcuchów dostaw. Przejścia graniczne dla zielonych korytarzy powinny być otwarte dla wszystkich pojazdów towarowych, bez względu na przewożone przez nie towary. Przekraczanie granicy, w tym wszelkie kontrole i badania przesiewowe, nie powinny trwać dłużej niż 15 minut.

Komisarz ds. transportu Adina Vălean powiedziała: „Unijna sieć transportowa łączy całą UE. Nasze wytyczne mają na celu ochronę unijnych łańcuchów dostaw w tych trudnych warunkach, a także zapewnienie, by zarówno towary, jak i pracownicy transportu mogli podróżować bez opóźnień do miejsc, w których są potrzebni. Przyjęcie zbiorowego i skoordynowanego podejścia do transportu transgranicznego jest dziś ważniejsze niż

kiedykolwiek wcześniej. Zielone korytarze mają również na celu ochronę pracowników transportu, którzy pracują na pierwszej linii kryzysu. Ten zestaw zaleceń ułatwi realizację ich i tak stresującej misji, a także zwiększy bezpieczeństwo i przewidywalność ich pracy."

Procedury na przejściach granicznych dla zielonych korytarzy należy ograniczyć i uprościć do niezbędnego minimum. Kontrole i badania przesiewowe należy przeprowadzać bez konieczności opuszczania przez kierowców pojazdów, a sami kierowcy powinni być poddawani jedynie minimalnym kontrolom. Kierowców pojazdów towarowych nie należy prosić o przedstawianie żadnego innego dokumentu niż paszport / dowód osobisty i prawo jazdy oraz w razie konieczności, zaświadczenie od pracodawcy. Należy dopuścić elektroniczne składanie/wyświetlanie dokumentów. Nie należy dyskryminować żadnego pojazdu towarowego ani kierowcy, niezależnie od miejsca pochodzenia i miejsca przeznaczenia, narodowości kierowcy lub kraju rejestracji pojazdu.

W związku z obecną sytuacją wzywa się również państwa członkowskie do czasowego zawieszenia wszystkich obecnych na ich terytorium zakazów jazdy, takich jak zakaz jazdy w weekend czy w nocy oraz zakazy sektorowe.

Komisja zachęca państwa członkowskie do utworzenia bezpiecznych korytarzy transportowych, aby umożliwić prywatnym kierowcom i ich pasażerom, takim jak pracownicy służby zdrowia i transportu, a także obywatelom UE powracającym do domów, niezależnie od ich narodowości, bezpośredni priorytetowy przejazd w każdym niezbędnym kierunku

w ramach sieci TEN-T. Jednocześnie muszą oni ściśle przestrzegać zasad dotyczących przebywania na wyznaczonej trasie i robienia koniecznych minimalnych przerw na odpoczynek Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby co najmniej jeden port lotniczy obsługiwał loty z powracającymi obywatelami i loty z międzynarodową pomocą humanitarną.

W następstwie wideokonferencji między unijnymi ministrami transportu, która odbyła się 18 marca, Komisja utworzyła sieć krajowych punktów kontaktowych i platformę umożliwiającą przekazywanie informacji na temat krajowych środków transportowych podjętych przez państwa członkowskie w odpowiedzi na epidemię koronawirusa. Krajowe punkty kontaktowe powinny wspierać skuteczne funkcjonowanie przejść granicznych dla zielonych korytarzy. Zachęca się sąsiadujące państwa spoza UE do ścisłej współpracy z tą siecią w celu zapewnienia przepływu towarów we wszystkich kierunkach.

W celu ułatwienia funkcjonowania transportu Komisja zaleca, aby państwa członkowskie podjęły działania zmierzające do zapewnienia swobodnego przepływu wszystkich pracowników w transporcie międzynarodowym, niezależnie od rodzaju transportu. W szczególności należy znieść takie przepisy, jak ograniczenia podróży i obowiązkowa kwarantanna dla pracowników transportu niewykazujących objawów. Przykładowo państwa członkowskie nie powinny wymagać, aby pracownicy transportu posiadali zaświadczenie lekarskie potwierdzające ich dobry stan zdrowia. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracowników transportu konieczne są również wzmocnione środki higieny i działania operacyjne w portach lotniczych i wodnych, na dworcach

kolejowych i w innych węzłach transportowych. Przedstawiony dziś komunikat Komisji zawiera pełen wykaz zaleceń mających na celu ochronę kierowców przed koronawirusem.

Uznane na szczeblu międzynarodowym świadectwa kwalifikacji należy uznać za wystarczające do poświadczenia, że dany pracownik prowadzi działalność w zakresie transportu międzynarodowego. W przypadku braku takich świadectw (nie wszyscy międzynarodowi kierowcy je posiadają), wystarczające powinno być zaświadczenie podpisane przez pracodawcę. Wszystkie te zasady powinny mieć również zastosowanie do obywateli państw trzecich, jeżeli są one niezbędne do zapewnienia swobodnego przepływu towarów w obrębie UE i na jej terytorium.

Pandemia koronawirusa poważnie szkodzi europejskiemu transportowi i mobilności. Europejski łańcuch dostaw utrzymywany jest poprzez rozbudowaną sieć usług transportu towarowego, obejmującą wszystkie rodzaje transportu. Stałe i nieprzerwanie funkcjonujące usługi transportu lądowego, wodnego i lotniczego mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania rynku wewnętrznego UE i dla jego skutecznej reakcji na obecny kryzys zdrowia publicznego.

Spadek na GDT

Szósta w tym roku aukcja na platformie internetowej Global Dairy Trade w dniu 17 marca 2020 roku zakończyła się na minusie. Ogólny indeks cenowy odnotował spadek o 3,9%. Średnia cena ukształtowała się na poziomie 2 980 USD

Główną przyczyną spadku notowań były duże obniżki odtłuszczonego i pełnego

mleka w proszku. Największy wzrost notowań miał miejsce w przypadku laktozy i sera Cheddar, jednak nie był on na tyle duży, aby ogólny indeks pozostała na plusie.

Wyniki ostatniej sesji w dniu 17 marca 2020 roku:

- Laktoza + 4,9% - cena 914 USD/t
- Ser Cheddar + 2,6% - cena 4 398 USD/t
- Kazeina + 1% - cena 9 987 USD/t
- Bezwodny tłuszcz mleczny + 1% - cena 4 331 USD/t
- Masło + 0,3% - cena 4 144 USD/t
- Odtłuszczone mleko w proszku – 8,1% - cena 2 527 USD/t
- Pełne mleko w proszku – 4,2% - cena 2 797 USD/t
- Maślanka w proszku – nie oferowano
- Serwatka w proszku – nie oferowano

Spadek notowań na Global Dairy Trade utrzymuje się już od kilku sesji, aby nie przyczyniło się do trendu spadkowego na krajowym rynku.

Gospodarka o obiegu zamkniętym

W dniu 11 marca Komisja Europejska opublikowała plan nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. Doceniono w nim potencjał biogospodarki o obiegu zamkniętym oraz unijnej strategii na rzecz biogospodarki w zwiększaniu szans na osiągnięcie obiegu zamkniętego. Jednakże to na ile biogospodarka będzie sprawnie działać, zależy od

dynamiki funkcjonowania sektorów rolnictwa i leśnictwa. Aby można było w pełni wykorzystać jej potencjał, musi ona pozostać priorytetem UE. Niezbędna jest w tym celu także dostępność spójnych środków oraz finansowanie - również w ramach w przyszłej WPR. Dla rolników, właścicieli lasów i ich spółdzielni to warunek konieczny, by mogli oni zwiększać swój wkład. W tym kontekście plan zaproponowany przez Komisję jest dobry, jednak zdaniem Copa - Cogeca jeszcze wiele rzeczy należy w nim poprawić.

Według Copa - Cogeca ważne jest objęcie tym planem działania marnotrawienia żywności jako jednego z kluczowych elementów. Należy zatem postawić jasną granicę między tym, czego da się uniknąć, a czego nie. Unii Europejskiej potrzebne są spójne ramy prawne, wsparcie gospodarcze dopasowane do jej potrzeb oraz podejmowanie decyzji w oparciu o dowody naukowe, by rolnictwo znalazło się w centrum gospodarki o obiegu zamkniętym, a rolnicy mieli dostęp do szerszego zestawu narzędzi oraz innowacji (biologicznych, technologicznych i społecznych). Europa potrzebuje kompleksowego podejścia opartego na porozumieniu zainteresowanych stron, by gromadzić niesprzedaną, niespożytą żywność, a także żywność niezdatną do spożycia i przekazywać ją wytwórniom pasz, biopaliw czy biogazu. Rolnictwo jest kluczowym sektorem, koniecznym do ograniczania luk w łańcuchu żywnościowym oraz umożliwiającym społeczeństwu funkcjonować zgodnie z zasadami o obiegu zamkniętym

Copa - Cogeca uważa, że krokiem w dobrym kierunku jest to, że Komisja uznała,

usuwanie dwutlenku węgla z atmosfery przy pomocy zrównoważonej gospodarki leśnej i rolnictwa sprzyja pochłanianiu CO₂ przez glebę oraz że powinno być podstawą celów w zakresie neutralności klimatycznych. Zdaniem Copa - Cogeca ramy prawne regulujące certyfikację usuwania dwutlenku węgla w oparciu o porządną i przejrzysty system rozliczania pochłoniętego CO₂ mogłyby zapewnić rolnictwu i leśnictwu odpowiednie miejsce w walce ze zmianami klimatycznymi.

Przedstawiciele Copa - Cogeca uważają również, że wyników w zakresie zrównoważoności nie powinno się ustalać na podstawie metod wyliczania śladu środowiskowego produktów (PEF). W tej chwili mechanizm doradztwa stron zainteresowanych w ramach PEF nie jest wyważony, jeżeli chodzi o uwzględnianie poglądów wszystkich stron zainteresowanych. Ponadto we wszystkich metodach oceny śladu zrównoważoności powinny być brane pod uwagę efekty zewnętrzne takie jak pochłanianie dwutlenku węgla, różnorodność biologiczna czy zarządzanie zasobami wodnymi. W tym kontekście dalsze prace Komisji z zakresie usuwania dwutlenku węgla z atmosfery są niezbędne.

Dorota Śmigielska
d.smigielska@pffb.pl